

Penguin
Random
House

A Dorling Kindersley book
www.dk.com

Oorspronkelijke titel: Dorling Kindersley
Travel Guides – Sweden
© 2016 Oorspronkelijke uitgave:
Dorling Kindersley Limited, Londen
A Penguin Random House Company
© 2017 Nederlandstalige uitgave:
Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv.,
Houten
www.capitool.nl
www.unieboekspectrum.nl

Capitool maakt deel uit van
Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv.,
Postbus 97
3990 DB Houten

Auteurs: Ulf Johansson, Mona Neppenström, Kaj Sandell
Vertaling: Marten van de Kraats, Dominique van der Lingen,
Anne Römer, Martine Woudt, Ernst Schreuder
Aanvullende vertaling: Gon Hokke, Corry Lagewaard
Bewerking: Punt, vertaling & redactie.nl, Amersfoort,
Gon Hokke, Corry Lagewaard
Omslag: Zilverster Media, Annelies Dollekamp
Cartografie: Dorling Kindersley Cartography

Alles is in het werk gesteld om ervoor te zorgen dat de informatie in dit boek bij het ter perse gaan zoveel mogelijk is bijgewerkt. Gegevens zoals telefoonnummers, openingstijden, prijzen, exposities en reisinformatie zijn echter aan veranderingen onderhevig. De uitgever is niet aansprakelijk voor consequenties die voortvloeien uit het gebruik van dit boek.

ISBN: 978 90 003 4238 9
NUR: 512

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 Auteurswet 1912, juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB, Hoofddorp).

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken dient men zich tot de uitgever te wenden.

Zomerbloeiend veenpluis in het
Sylarnagebergt

Inhoud

Hoe gebruikt u deze gids **6**

Inleiding op Zweden

Zweden verkennen **10**

Zweden in kaart
gebracht **18**

Een schets van Zweden **20**

Agenda van Zweden **32**

Geschiedenis van
Zweden **36**

Stockholm van buurt tot buurt

Stockholm in
het kort **52**

Gamla Stan **54**

Kroon van Erik XIV in de Schatkamer van
het Koninklijk Paleis

Centrum **68**

Blasieholmen en
Skeppsholmen **78**

Malmarna en buiten
het centrum **88**

Binnenplaats van Läckö Slott, Västergötland
(blz. 224)

Stratengids van
Stockholm **118**

Zweden van streek tot streek

Zweden in het kort **126**

Oost-Svealand **128**

Oost-Götaland **144**

Gotland **162**

Zuid-Götaland **174**

Göteborg **194**

West-Götaland **210**

West-Svealand **232**

Zuid-Norrland **250**

Noord-Norrland **266**

Cranberry's, een geliefde
Zweedse fruitsoort

Tips voor de reiziger

Accommodatie **282**

Restaurants en cafés **290**

Winkelen **302**

Amusement **308**

Rustende skiërs op de berg Åreskutan
(blz. 263)

Sport en buiten-
activiteiten **312**

Wegwijs in Zweden

Praktische informatie **318**

Reisinformatie **326**

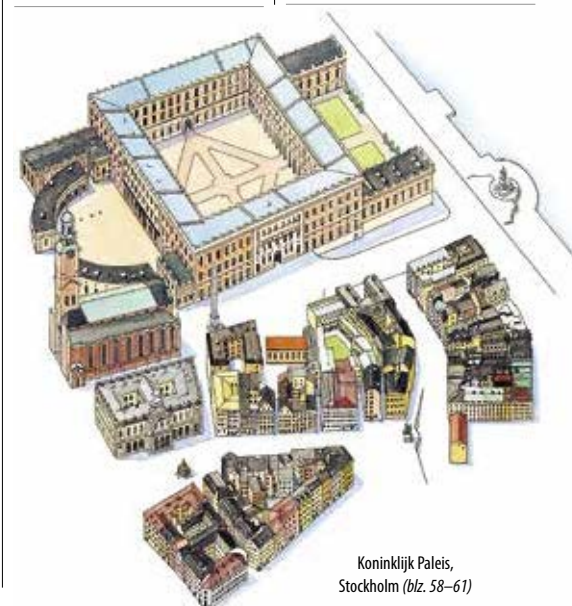
Register **334**

Dankbetuiging **349**

Algemene
uitdrukkingen **351**

Openbaar vervoer in
Stockholm

Binnenkant achterflap

Koninklijk Paleis,
Stockholm (blz. 58–61)

EEN SCHETS VAN ZWEDEN

Zweden zijn fervente liefhebbers van de natuur en het buitenleven, juist omdat hun land grote delen van de laatste ongerepte natuurgebieden van Europa bevat. De welvaart is gebaseerd op de natuurlijke bronnen en het verstandig gebruik daarvan. Het land is rijk aan muzikale, literaire en folkloristische tradities. De inwoners hebben een diepgeworteld besef van vrede en democratie.

Er zijn maar weinig landen in Europa met zo'n variëteit aan landschappen, rijk aan flora en fauna, als Zweden. Het land strekt zich van boven de poolcirkel tot het uiterste zuiden 1572 km uit, een afstand die ongeveer gelijkstaat aan de halve lengte van Europa.

Het uiterste noorden is het land van de middernachtzon, waar het 's zomers 24 uur licht blijft, maar 's winters bijna geen daglicht doordringt. Verder zuidelijk vormen de bossen en moerassen van Norrland de habitat voor grote aantallen elanden en veel vogelsoorten.

De golvende vlakten van Skåne en het gebied rond de grote meren zijn uitstekend bouwland. De groene eilanden van de Stockholmarchipel in het oosten contrasteren met de kale rotsen van de westkust.

Een land gevormd door ijs

De bergketen die langs een deel van de grens met Noorwegen loopt, kent enkele pieken die hoger zijn dan 2000 meter. Deze keten werd gevormd toen het ijs, dat het land tot zo'n 10.000 jaar geleden bedekte, zich in noordelijke richting terugtrok. In het noorden zijn nog verschillende gletsjers uit deze periode te vinden.

Het klimaat

Voor zijn noordelijke ligging heeft Zweden een relatief mild klimaat. Vanwege de lengte van het land kan de temperatuur in voor- en najaar tussen de ene kant van het land en de andere wel meer dan twintig graden verschillen. Noord-Zweden heeft het record voor de laagste temperatuur (-53 °C), terwijl in Ultuna, bij Uppsala, de hoogste temperatuur is gemeten (38 °C).

Start van de jaarlijkse Vasaloppetrace, die meer dan 16.000 langlaufers trekt

Zweedse houten huizen

Het stereotiepe beeld van Zweden is het rood-wit geschilderde houten huisje. Aanvankelijk vond men houten huizen niet aantrekkelijk, daarom werden ze geschilderd. Rood moest op baksteen lijken, geel op natuursteen. Die traditie bestaat nog steeds. Elk gebouw, van de nederigste hut tot het chicste buitenverblijf, werd gemaakt van hout uit de enorme bossen. Hout triomfeert in de grootse herenhuizen van Hälsingland en de decoratief bewerkte koopmanshuizen van de Stockholmmarchipel. Tot op de dag van vandaag bedenken architecten nieuwe manieren hoe het klassieke materiaal te gebruiken.

Hut in Härjedalen

Deze eenvoudige blokhut op een bergwei in Ruändan toont de eeuwenoude traditie van een grasdak.

Skogaholm Herrgård

Dit herenhuis van rond 1680 in Närke uit het Kareltijdperk was oorspronkelijk rood geverfd. Rond 1790 werd het geel gepleisterd en kreeg het grote ramen in Gustaafstijl. Het is inmiddels verplaatst naar het museum in Skansen.

Swedenborgspaviljoen

Het miniatuur herenhuis van de filosoof Emanuel Swedenborg (1688–1772) staat nu in Skansen (blz. 98).

Societetshuset

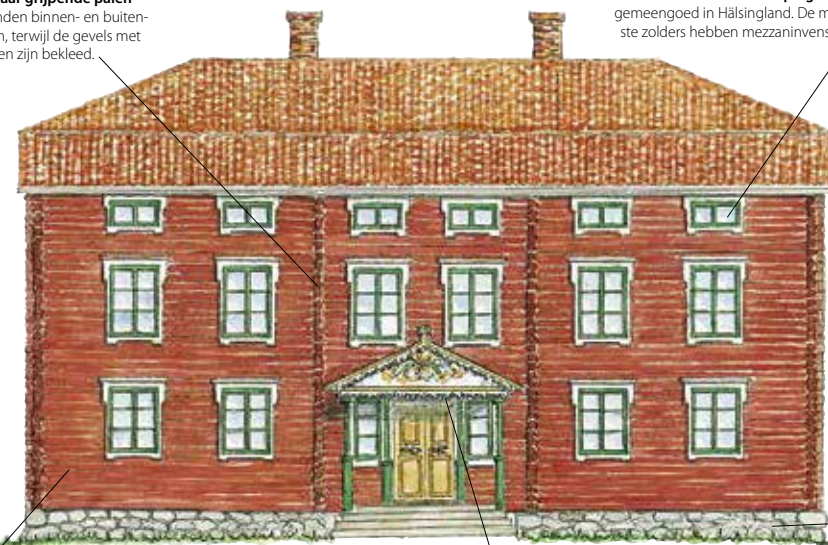
Decoratieve houten gebouwen, zoals dit clubhuis voor rijke badgasten in Marstrand (blz. 220), maakten aan het einde van de 19de eeuw deel uit van de modieuze badplaatsen aan de westkust.

Klokkentoren

Veel 18de-eeuwse kerken hadden houten klokkentoren: die van Delsbo, met zijn sierlijke uivormige koepel, stamt uit 1742.

In elkaar grijpende palen verbinden binnen- en buitenmuren, terwijl de gevels met planken zijn bekleed.

Herenhuizen van Halsingland

Met winsten uit de lucratieve 19de-eeuwse houtindustrie bouwden de bosbezitters uit Hälsingland voor zichzelf deze extravagante herenhuizen. Het formaat van het huis en de allure van het beschilderde portiek weerspiegelden de rijkdom en de status van de bezitter. Het interieur was vaak gesierd met muurschilderingen.

Moderne houten architectuur

Het Nordiska Akvarellmuseet in Skärhamn (blz. 220) aan de westkust is in 2000 geopend. De Deense architecten Bruun/Corfitsen hebben in het openbare gebouw traditionele materialen gebruikt en het skelet van staal en beton met verticale, rode panelen bekleed.

Huizen van twee verdiepingen zijn gemeengoed in Hälsingland. De mooiste zolders hebben mezzaninvesters.

Houten vuurtoren

De houten vuurtoren in Bönan uit 1840 was ook loodsstation. Hij markeerde de scheepvaartroute naar Gävle. Het gebouw is nu een museum.

Koopmanshuis in de archipel

Eind 19de eeuw bracht de bovenklasse van Stockholm de zomers door op de archipel, waar men schitterende houten villa's met veranda's, zomer-, bad- en boothuizen bouwde.

De fundering was natuurlijk van keien.

Portieken en voordeuren zijn buitengewoon rijk geornamenteerd en beschilderd. Andere details zijn gedraaide zuilen, ingewikkeld houtsnijwerk en sierlijke daken. De ontwerpen verschillen van parochie tot parochie.

Vissershuizen in Kungshamn

In vissersdorpen op de rotseilanden van Bohuslän, waar de ruimte schaars is, staan de pastelkleurige houten huizen schots en scheef bij elkaar om de havens.

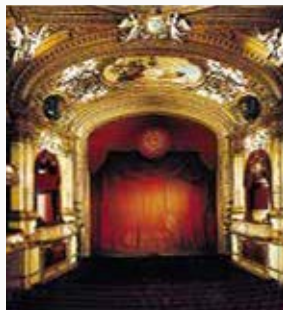

Decoratief houtwerk

Duurdere houten huizen van rond 1900 toonden een overdaad aan figuurzaag- en houtsnijwerk, bekend als 'timmermansvreugde', op veranda's, deuren en topgevels.

Onder de loep: rond Kungsträdgården

Met een geschiedenis die teruggaat tot de 15de eeuw is de Koningstuin (Kungsträdgården) sinds lang de populairste ontmoetingsplek van de stad. Zowel toeristen als inwoners verzamelen zich hier voor zomerconcerten en festivals, of om gewoon te genieten van een wandeling onder de lindebomen. Rond het park liggen tal van winkels, zoals het uitstekende warenhuis Nordiska Kompaniet, boetieks, kerken, musea en restaurants. Vlakbij ligt Gustav Adolfs Torg, met daaraan de Koninklijke Opera en andere statige gebouwen, zoals het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

4 ★ Kungliga Operan
De Koninklijke Opera uit 1898 met zijn uitbundig bewerkte zaal vervangt een oudere uit de tijd van Gustaaf III.

6 ★ Medelhavsmuseet
Dit museum vlak bij Gustav Adolfs Torg heeft een grote collectie van prehistorische cultuur van rond de Middellandse Zee.

Zomerhuis van koningin Christina aan Lantmäteriacken vol kinderkopjes.

De NK-klok hoort bij de skyline van de stad.

Oriëntatiekaart
Zie Stratengids, kaarten 2 en 3

1 Nordiska Kompaniet (NK)
Het granieten paleis, in 1915 ontworpen door Ferdinand Boberg, herbergt het exclusiefste warenhuis van het land.

2 Kungsträdgården
De moestuin van de koning ligt hier sinds de 15de eeuw. Het is nu 's zomers en 's winters een van de beste plekken van de stad ter ontspanning.

3 Jacobs Kyrka
De bouw startte in 1580 en de wijding was in 1643. De deurlijsten zijn prachtig bewerk.

Het beeld van Karel XII van Molin markeerde in 1868 de 150ste sterfdag van deze vorst.

0 meter 100

Symbol
--- Aanbevolen route

7 Arvfurstens Palats
Het Ministerie van Buitenlandse Zaken huist in dit paleis van de zuster van Gustaaf III, Sofia Albertina, uit 1794.

Ruiterbeeld van Gustaaf II Adolf, ontworpen door L'Archevêques en onthuld in 1796.

Operakällaren (blz. 294)

Sagerska Palatset

FREDSGATAN

STRÖMGATAN

GUSTAV ADOLFS TORG

NORRBRÖ

STRÖMGATAN

NORRSTRÖM

REGERINGSGATAN

Sergels Torg

VÄSTRA TRÄDGÅRDSGATAN

HÄMNGATAN

KUNGSTRÄDGÅRDSGATAN

Beeld van Karel XIII

Fontein van Molin

Historiska museet

Het Zweeds Historisch Museum werd geopend in 1943, naar een ontwerp van Bengt Romare en Georg Sherman. Bror Marklund (1907–1977) was verantwoordelijk voor de decoratie rond de ingang en de rijk gedetailleerde bronzen deuren met voorstellingen uit de vroegste Zweedse geschiedenis. Het museum heeft naam gemaakt met tentoonstellingen over de Vikingtijd en met de uitstekende collecties uit de vroege middeleeuwen, waarbij ook kerktextiel uit dezelfde tijd te zien is. De goudschatten van het Historiska museet zijn bij elkaar gebracht en vormen een van de bijzonderheden van Stockholm, de Guldruumet (Goudkamer).

Vondst uit de bronstijd

Dit voorwerp, waarschijnlijk een percussie-instrument, is gevonden in een moeras in Zuid-Zweden in 1847.

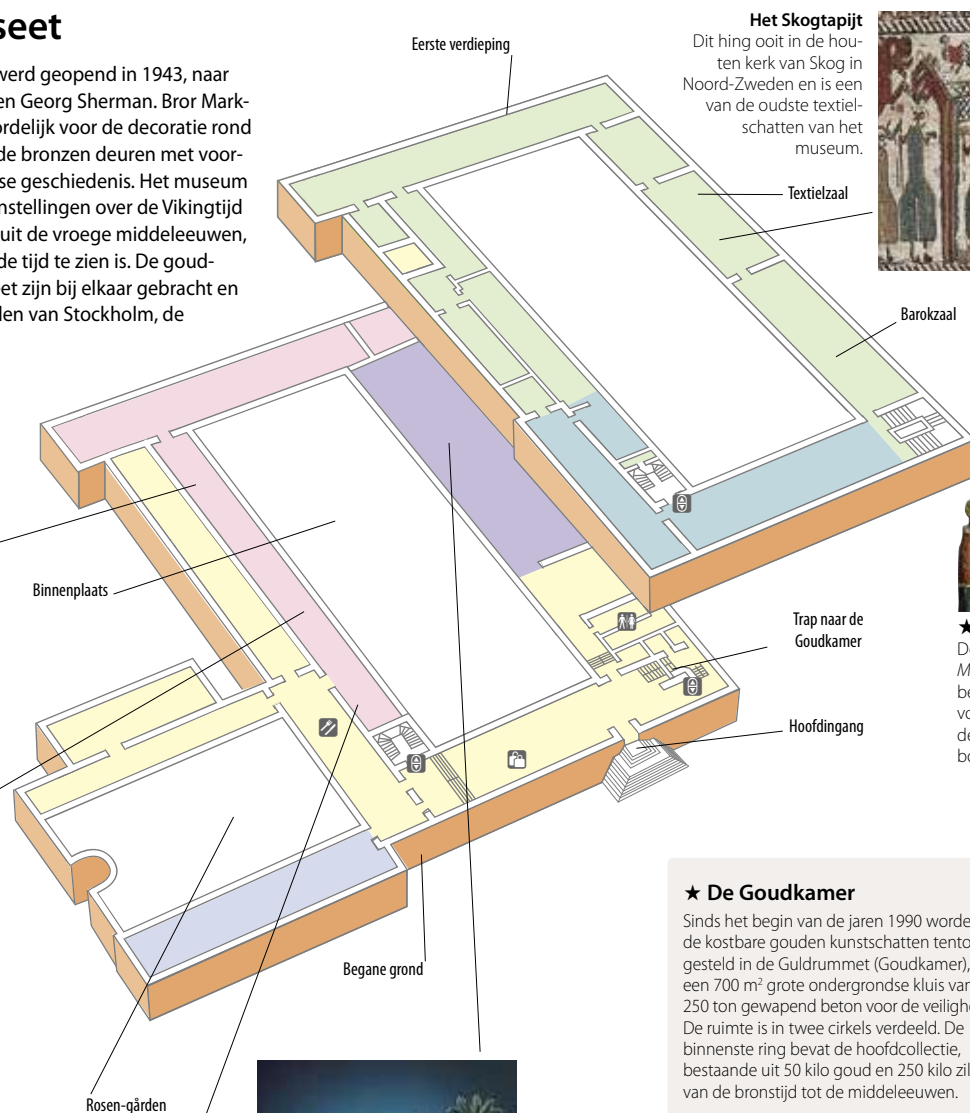
De vrouw van Bäckaskog

De 155 cm grote vrouw van Bäckaskog leefde ca. 5000 v.C. Ze stierf op 40–50-jarige leeftijd en werd zittend in een kleine kuil begraven.

★ De Alunda-eland

Deze 21 cm grote bijl, in 1920 gevonden bij Alunda in Midden-Zweden, lijkt op de kop van een eland. Het ceremoniële wapen is waarschijnlijk gemaakt in Finland of Karelië rond 2000 v.C.

Voor hotels en restaurants in deze buurt zie blz. 284–285 en blz. 294–295

De Vikingtijd

Met meer dan 4000 kunstvoorwerpen is dit de grootste permanente Vikingtentoonstelling ter wereld. De Vikingen waren beroemde strijders, maar ook uitstekende handelaren.

Het Skogtapijt

Dit hing ooit in de houten kerk van Skog in Noord-Zweden en is een van de oudste textiel-schatten van het museum.

Barokzaal

★ **Maria van Viklau**
Deze vergulde, houten *Madonna zonder Kind* is het best bewaarde Zweedse voorwerp uit de vroege middeleeuwen. U vindt het op de bovenste verdieping.

TIPS VOOR DE TOERIST

Praktische informatie

Narvavägen 13–17.

Kaart 2 F4.

Tel. 08-51955600.

Open sept.–mei: di–zo 11.00–17.00 (wo tot 20.00) uur; juni–aug.: dag, 10.00–18.00 uur.

Gesloten 24, 25 en 31 dec. en enkele feestdagen.

historiska.se

Vervoer

67. Karlaplan.

Museumwijzer

De tentoonstelling is chronologisch verdeeld over twee verdiepingen met de prehistorie op de begane grond en de middeleeuwen op de eerste verdieping. Daar bevindt zich ook de barokzaal. In de kelder, bereikbaar via de trap bij de ingang, ligt de Goudkamer met schitterende gouden en zilveren objecten.

Symbolen

- Prehistorie
- Middeleeuwen en barok
- Wisselende exposities
- Vikingen
- Geschiedenis van Zweden
- Geen tentoonstellingsruimte

★ De Goudkamer

Sinds het begin van de jaren 1990 worden de kostbare gouden kunstschatten tentoongesteld in de Guldruumet (Goudkamer), een 700 m² grote ondergrondse kluis van 250 ton gewapend beton voor de veiligheid. De ruimte is in twee cirkels verdeeld. De binnenste ring bevat de hoofdcollectie, bestaande uit 50 kilo goud en 250 kilo zilver van de bronstijd tot de middeleeuwen.

De reliekschrijn van Elisabeth

was oorspronkelijk een met goud en edelstenen versierde bokaal uit de 11de eeuw. Rond 1230 werd een zilveren lid aangebracht over de schedel van St.-Elisabeth. Zweden nam hem in 1631 als trofee van de Dertigjarige Oorlog uit Würzburg mee.

De gouden halssnoeren werden tussen 1827 en 1864 gevonden; die met drie ringen in een steengroeve in Oost-Zweden, die met vijf ringen in een slootje op Öland, die met zeven ringen aan een spijker in een schuur.

De ondergrondse Goudkamer in het Historiska museet